

Spis treści

Wstęp / 5

I. HISTORYCZNE I AHISTORYCZNE POJMOWANIE PROBLEMU GENEZY RELIGII W POWOJENNEJ HUMANISTYCE POLSKIEJ / 15

1. Historiografia jako mit ukazujący genezę / 15
2. Narracja, w której religia pochodzi od magii / 19
3. Narracja, w której najstarszą formą religii jest animizm / 24
4. Narracja przedstawiająca ewolucyjną koncepcję rozwoju wierzeń religijnych / 28
5. Prace odwołujące się do koncepcji praobjawienia / 32
6. Narracja dokonująca podziału religii na: pochodzące z natury człowieka i z objawienia / 41
7. Narracja podporządkowująca problem dociekań nad genezą religii dociekaniom teologicznym (ahistorycznym) / 43
8. Podsumowanie. Zjawisko religii jako przedmiot refleksji naukowej / 45

II. WALKI METAFOR, CZYLI DYSKUSJA NAD GENEZĄ CHRZEŚCJAŃSTWA W POWOJENNEJ HUMANISTYCE POLSKIEJ / 47

1. O metaforze wstępnej / 47
2. Model genezy rozproszonej / 49
Redukcjonizm czy ewolucjonizm? Charakter związków między zjawiskami religijnymi a społeczno-gospodarczymi / 54
Problem wyjaśniania sukcesu chrześcijaństwa przez odwołanie się do koncepcji jego istoty / 66
Problem genezy ukrytej i genezy wielokrotnej.
Porównanie esseńczyków i chrześcijan / 69
Struktura weryfikacji informacji w tekstach silnie nacechowanych ideologicznie / 76
3. Koncepcja genezy scentralizowanej / 83
Strategia akcentująca historyczną możliwość zajścia wydarzeń zbawczych.
Strategia ontologiczna / 84

Strategia akcentująca historiograficzną wiarygodność przekazu biblijnego.

Strategia epistemologiczna / 89

Strategia synkretyczna. Chrystologia pojmowania jako synteza teologii i historiografii / 95

Podsumowanie. Rola założeń wstępnych w badanych tekstach. Pojęcia *genezy* i *istoty* / 98

III. RELIGIA JAKO ZJAWISKO FUNKCJONUJĄCE W CZASIE: „OD NARODZIN DO ŚMIERCI” / 101

1. Religia jako zjawisko w czasie i poza nim / 101
2. Opisy zaniku religii starożytnego Bliskiego Wschodu / 109
3. Opisy zaniku religii w średniowiecznej Europie / 124
4. Proces zaniku jako dokładna odwrotność „narodzin” / 133

IV. ODWIECZNA WOJNA RELIGII I NAUKI. ANALIZA STEREOTYPU / 141

1. Rozpad wspólnego świata / 141
2. Kroniki wojny / 147
3. Wrogowie i sojusznicy / 159
4. Strategia / 179

V. ZAKOŃCZENIE / 186

1. Wnioski dotyczące występowania w tekście historycznym struktury pojmowania zjawisk charakterystycznej dla mitów początku / 186
2. Realizowanie funkcji mitu przez narrację historyczną / 188

Spis literatury / 192